

פרשת שמייני

הנחה פרטית בלתי מוגה

בס"ד. משיחת י"ט כסלו ה'תשמ"ה.

מותר, אבל מיותר י"ט כסלו תשמ"ה

הרמב"ם אומר שם דבר והיפוכו: בתחילה אומר הוא - ביחס לנושא שעליו מדובר שם, ענין היפך הטהרה והטהרה - שהדין הוא כדברי הכתוב ש"כצבי וכאיל" אוכלים "הטמא והטהור יחדיו", כלומר שהטהור והטמא יכולים לאכול יחדיו.

כשמגיע הרגל - "חייב אדם לטהר עצמו ברגל", משא"כ כל השנה כולה - בשאר הזמן, שהוא רוב השנה - מותר לאדם לכתחילה לטמא את החולין שלו ולאוכלם בטומאה וכו', כפי שמאריך שם בארוכה.

ועוד יותר מובא על כך, שענין זה הוא בגדר מאמר חז"ל "דייך במה שאסרתך תורה" - די בכך שתקיים את הדברים שהתורה אמרה שאסור לעשותם; אבל אכילת חולין שלא בטהרה, או אכילת טמא וטהור יחד - על כך נאמר שדי "במה שאסרתך תורה", ומותר לעשות זאת לכתחילה.

ואילו מיד בהלכה שלאחרי-זה אומר הרמב"ם, שמדת פרישות היא לשמור על חוליו בטהרה, ולא לאוכלם אלא בטהרה; וענין הפרישות - אומר הרמב"ם - מביאה לידי טהרה ומביאה לידי קדושה.

ולאחר-מכן אומר הוא דבר נפלא: בנוסף לכך שענין הפרישות מביא לכך שהאדם יפרוש ממעשים רעים בנוגע לגופו, הפעולה על גופו - מוסיף הוא לאחר-מכן את הפעולה בנוגע לנפשו, שעל-ידי כך נפשו פורשת מהדעות הרעות. וכידוע, כפי שהרמב"ם מאריך בהלכות תשובה, שהדעות הרעות גרועות עוד יותר ממעשים רעים.

ולאחר-מכן אומר הוא דבר נוסף, נפלא עוד יותר - שעל-ידי כך נעשה האדם "דומה לשכינה".

ולכאורה זהו דבר והיפוכו: תחילה אומר הרמב"ם - גם זאת כ"הלכות הלכות" - ופוסק ש"דייך במה שאסרתך תורה"; ואילו לאחר-מכן - אמנם הוא פותח בהתחלת דבריו בכך שזו מדת פרישות, אבל לאחר-מכן הוא אומר: מה פועלת מדת הפרישות - היא מביאה לידי קדושה, ובמה מתבטאת הקדושה - בכך שהדבר שומר עליו ממעשים רעים, שומר עליו גם ממכשול גדול עוד יותר - מדעות רעות, ואף מביא אותו לידי שלימות גדולה עוד יותר, שאז הוא נעשה "דומה לשכינה"!

ובכך מסיים הרמב"ם את כל ההלכות.

והביאור בזה - על-פי האמור:

התחלת העבודה היא - "דייך במה שאסרתך תורה".

וממילא, כשהאדם מתחיל - "מחיל" - אכן "דייך במה שאסרתך תורה". אבל הוא אינו נשאר עומד על מקומו בהלכה זו,

אלא הוא עובר להלכה הבאה - שהרי סדר ההלכות ברמב"ם הוא ע"פ הסדר ומדוייק - וכשהוא לומד הלכה זו, יש בידו "מחיל אל חיל":

מהו תוכן ההלכה הבאה מיד לאחר-זה? שעליו להתחיל לחשוב, ולבצע זאת בפועל, על ענין הפרישות - הפרישות ממצבו שלו עצמו כפי שהיה בשעה שלמד את ההלכה הקודמת; וכיון שמתקיים בו "לאפשא לה" - שהוא לומד ענין נוסף בתורה - הוא מתעלה גם בענין "גדול לימוד שמביא לידי מעשה".

ולאחר-מכן הולך הוא בענין זה גופא "מחיל אל חיל", ב"חיל" השני עצמו: מענין הפרישות - הוא בא לענין הקדושה, דבר המביא לכך שנעשית אצלו אי-אפשריות של מעשים בלתי-טובים; ולאחר-מכן

פרשת שמייני

מביא אותו הדבר לכך שנעשית אצלו אי-אפשריות גם בעבודת המוחין - בדעות בלתי-טובות, עד שנעשה "דומה לשכינה".

והרי זהו תוכנו של הפתגם הכללי שחסידים חוזרים עליו, ונשיא דורנו מביאו - שלא כדברי ה"עולם", שמה שמותר - הרי מותר הוא, ומה שאסור - אולי ניתן למצוא דרך והיתר כלשהו, בדיעבד וכו'; חסידים אומרים שלא כן הדבר: מה שאסור - הרי אסור הוא, ואילו מה שמותר - גם עליו יש לחשוב אם יש בו צורך!

זהו הסדר ופסק-הדין ברמב"ם: מה שאסור - הרי אסור הוא; דבר זה נאמר בהלכה הקודמת. ולאחר-מכן, בנוגע לדברים המותרים, שעליהם נאמר "דייך מה שאסרתך תורה" - אומר הרמב"ם מיד בהלכה שלאחרי-זה, שעל האדם לחשוב אם אמנם עליו לעשות זאת, האם הדבר אכן מותר עבורו! ואין זה דבר שבבחינת הידור מצוה בלבד; זוהי הלכה ברמב"ם!

